Elaborat conform Anexei 2 la Ordinul MEC nr. 511/2026

Literatura universală
Clasa: a X-a
Sesiunea de vară
Model de teză semestrială

I. Privire de ansamblu asupra literaturii din Epoca Renașterii

Nr.	Itemul	Punctajul
1.	Clasifică următoarele titluri (*Decameronul, Othello, Cançonierul, Romeo și Julieta*) pe genurile literare din care fac parte: *Liric:* _____ *Epic:* _____ *Dramatic*: _____	**L** **0** **1** **2** **3** **4**
2.	Explică, într-un enunț dezvoltat, înțelegerea unuia dintre principiile fundamentale ale renascentismului: *- dezvoltarea liberă a persoanei;* *- autonomia spirituală;* *- aspirația către omul universal;* *- înclinarea spre cunoașterea științifică.* _____ _____ _____ _____	**L** **0** **1** **2**
3.	Francesco Petrarca, întemeietorul umanismului, este reprezentat purtând o cunună de laur. Comentează sugestia acestui simbol, relaționându-l cu altul din imagine, prin raportare la *Umanism*. _____ _____	**L** **0** **1** **2** **3** **4** **5** **6**

	_____ _____ _____ _____ _____ _____	
4.	Motivează, în 3-4 rânduri, proveniența aristocrată a personajelor umaniste, aducând două exemple. _____ _____ _____ _____	**L** **0** **1** **2** **3** **4**

II. Analiza unui fragment de roman din epoca Renașterii

Citește textul propus și realizează în baza lui următorii itemi:

- Bagă de seamă, înălțimea ta – răspunse Sancho –, ăia care se văd acolo nu sunt uriași, ci mori de vânt, iar ce pare brațele lor sunt aripile, care, învârtite în vânt, fac să meargă piatra morii.

- Se vede bine – răspunse don Quijote – că nu ești instruit în materie de aventuri: sunt uriași, iar dacă ți-e frică, pleacă de-aici și roagă-te în răstimpul cât eu unul voi intra în luptă cruntă și inegală cu ei.

Și, zicând acestea, îi dădu pinteni calului său Rușinate, fără a mai lua seama la strigătele scoase de către scutierul său Sancho ca să-l pună-n gardă că, fără umbră de îndoială, cei pe care urma să-i atace erau mori de vânt, nicidecum uriași. El însă era atât de convins că erau uriași, că nici nu auzea strigătele scutierului său Sancho, nici nu apuca să vadă, deși era acum foarte aproape, ce anume erau, ci continua să strige în gura mare:

- Nu fugiți, lașe și nemernice creaturi, căci un cavaler de unul singur vă atacă.

Se iscă într-acestea un pic de vânt și aripile cele mari începură să se miște, iar don Quijote, văzând una ca asta, zise:

- Chiar dacă ați mișca mai multe brațe decât uriașul Briareu, tot aveți a mi-o plăti.

Și-așa zicând și încredințându-i-se din toată inima doamnei sale Dulcineea, căreia-i ceru să-l ajute la o asemenea ananghie, cu lancea cumpănită-n furchet, porni la atac în plin galop al lui Rușinate și se năpusti asupra celei dintâi mori din fața sa; și, dându-i o lovitură de lance în aripă, vântul i-o întoarse cu-atâta furie, încât îi făcu lancea zob, trăgându-i după sine pe cal și călăreț, care se duseră de-a rostogolul pe câmpie într-un hal fără de hal. Sancho Panza dădu fuga să-l ajute cât izbuti s-alerge asinul său și, când ajunse lângă el, îl văzu că nu se mai putea clinti: atât de tare dăduse cu el de pământ Rușinate.

(Miguel de Cervantes. *„Ingeniosul hidalg Don Quijote de la Mancha”*)

FURCHET – piesă metalică, asemănătoare unei furci, fixată la o barcă pentru a sprijini vâslele.

BRIAREU –un monstru cu o sută de brațe și cincizeci de capete, din mitologia greacă.

Nr.	Itemul	Punctajul
1.	Rescrie din fragment trei unități lexicale din câmpul semantic al cavalerului/cavaleriei. _____ _____	**L** **0** **1** **2** **3**
2.	Rezumă, în două enunțuri, dialogul inițial. _____ _____ _____ _____ _____ _____	**L** **0** **1** **2** **3** **4**
3.	Descrie, în spațiul propus, relația dintre personajele fragmentului, cu două referințe textuale. _____ _____ _____ _____ _____ _____	**L** **0** **1** **2** **3** **4** **5** **6**
4.	Identifică tipul uman reprezentat de unul dintre personajele fragmentului, susținându-ți afirmația cu două citate din text, comentate în câte un enunț. _____ _____ _____ _____ _____ _____	**L** **0** **1** **2** **3** **4** **5**
5.	Exprimă-ți, în spațiul rezervat, opinia față de dorința omului de a face ceva eroic, memorabil, de a se remarca prin ceva, referindu-te la o experiență proprie.	**L** **0** **1** **2**

	_____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	**3** **4**
6.	Sorin Mărculescu, traducătorul romanului, afirmă: „La o mai dreaptă privire, fantasmagoriile lui Don Quijote nu sunt în esență rodul „nebuniei” lui, ci mai curând „nebunia” lui este o formă de luptă, un set de arme cavalerești în încercarea lui de dezvrăjire a lumii, de acțiune solitară împotriva falsificării marilor valori.” Numește două personaje (literatura universală și română) care luptă pentru salvarea unei valori, indicând numele textului, autorul și valoarea umană. 1. *Titlul:* _____ *Autorul:* _____ *Personajul:* _____ *Valoarea umană:* _____ 2. *Titlul:* _____ *Autorul:* _____ *Personajul:* _____ *Valoarea umană:* _____	**L** **0** **1** **2** **3** **4** **5** **6** **7** **8**
	Redactea tuturor secvențelor scrise: Organizarea ideilor în scris și coerență – 3 puncte Corectitudine stilistică – 3 puncte Corectitudine ortografică – 3 puncte Corectitudine punctuațională – 3 puncte Aranjarea în pagină, lizibilitate – 2 puncte	**L 0 1 2 3** **4 5 6 7 8 9** **10 11 12** **14**
	Total: 60 de puncte	

Barem analitic

I. Privire de ansamblu asupra literaturii din Epoca Renașterii

Nr.	Item posibil	Răspuns așteptat	Punctaj acordat
CUNOAȘTERE și ÎNȚELEGERE			
1.	Clasifică următoarele titluri (*Decameronul, Othello, Canțonierul, Romeo și Julieta*)	Se vor considera corecte titlurile înscrise în dreptul genului din care fac parte.	**4 puncte** **1+1+1+1**

	pe genurile literare din care fac parte: *Liric:* *Epic:* *Dramatic*:		Câte 1 punct pentru fiecare răspuns corect.
2.	Explică, într-un enunț dezvoltat, înțelegerea unuia dintre principiile fundamentale ale renascentismului: - *dezvoltarea liberă a persoanei;* - *autonomia spirituală;* - *aspirația către omul universal;* - *înclinarea spre cunoașterea științifică.*	Se va accepta o explicație logică și explicită, în conformitate cu principiul ales.	**2 puncte** 2 puncte pentru explicația plauzibilă și explicită a unui principiu.
3.	Francesco Petrarca, întemeietorul umanismului, este reprezentat purtând o cunună de laur. Comentează sugestia acestui simbol, relaționându-l cu altul din imagine, prin raportare la *Umanism*. 	Se va accepta un răspuns în care este interpretată semnificația generală a simbolului, relaționat cu simbolul *carte*, prin raportare la specificul umanismului.	**6 puncte** **2+1+1+1+1** 2 puncte pentru relevarea semnificației simbolului *cunună de laur* în general. 1 punct pentru identificarea altui simbol în imagine. 1 punct pentru relaționarea celor două simboluri. 1 punct pentru raportarea la curent. 1 punct pentru redactarea coerentă a comentariului.
4.	Motivează, în 3-4 rânduri, proveniența aristocrată a personajelor umaniste, aducând două exemple.	Se va accepta un răspuns în care este justificată proveniența aristocrată a personajelor în concordanță cu principiile umanismului.	**4 puncte** **2+2** 2 puncte pentru justificarea plauzibilă (1), în concordanță cu specificul curentului (1). Câte 1 punct (1+1) pentru fiecare exemplu de personaj.

II. Saarcini pe text:

Nr.	Item posibil	Răspuns așteptat	Punctaj acordat

1.	Rescrie din fragment trei unități lexicale din câmpul semantic al cavalerului/cavaleriei.	Se vor accepta cuvinte: *lance, scutier, cal, călăreț, luptă, doamna inimii*.	**3 puncte** **1+1+1** Câte 1 punct pentru fiecare cuvânt potrivit câmpului semantic solicitat.
2.	Rezumă, în două enunțuri, dialogul inițial.	Se va accepta un răspuns care reprezintă informația esențială din dialog, fără utilizarea citatelor; redă informația prin verbe și pronume la persoana a III-a; este respectată limita de întindere.	**4 puncte** **1+1+1+1** 1 punct pentru redarea informațiilor esențiale, fără utilizarea citatelor. 1 punct pentru rezumarea complete a dialogului. 1 punct pentru folosirea formelor gramaticale adecvate (pronume, verbe, la persoana a III-a). 1 punct pentru respectarea limitei de întindere.
3.	Descrie, în spațiul propus, relația dintre personajele fragmentului, cu două referințe textuale.	Se va accepta un răspuns în care: - este explicată relația dintre cavaler și scutier, cu precizarea misiunii celui de-al doilea și descrisă potrivit textului: de subordonare, de respect, de grijă etc. - sunt selectate două secvențe care confirmă relația respectivă.	**6 puncte** **2+2+2** 2 puncte pentru descifrarea relației dintre personaje, cu indicarea rolurilor. 2 puncte pentru descrierea conform textului (1) și nuanțată (1) a relației. Câte 1 punct (1+1) pentru fiecare secvență textuală doveditoare.
4.	Identifică tipul uman reprezentat de unul dintre personajele fragmentului, susținându-ți afirmația cu două citate din text, comentate în câte un enunț.	Se va accepta un răspuns în care: - este stabilit corect tipul uman reprezentat de personaj (*cavalerul idealist, naiv, visător, idealistul exaltat; servitorul lucid, pragmatic, șmecher și devotat* etc.)	**5 puncte** **1+2+2** 1 punct pentru stabilirea tipului uman al personajului ales. 2 puncte pentru selectarea citatelor concludente din text. 2 puncte pentru comentarea lor explicită.

		- sunt selectate două citate ilustrative, comentate explicit.	
5.	Exprimă-ți, în spațiul rezervat, opinia față de dorința omului de a face ceva eroic, memorabil, de a se remarca prin ceva, referindu-te la o experiență proprie.	Se va accepta un răspuns în care: - este formulat un punct de vedere care vizează problema enunțată; - este reperat un exemplu din experiența proprie.	**4 puncte** **2+2** 2 puncte pentru exprimarea clară, explicit formulată a opiniei în raport cu problema enunțată. 2 puncte pentru o referință relevantă, concretă, inclusă coerent în argumentare.
6.	Sorin Mărculescu, traducătorul romanului, afirmă: „La o mai dreaptă privire, fantasmagoriile lui Don Quijote nu sunt în esență rodul „nebuniei" lui, ci mai curând „nebunia" lui este o formă de luptă, un set de arme cavalerești în încercarea lui de dezvrăjire a lumii, de acțiune solitară împotriva falsificării marilor valori." Numește două personaje (literatura universală și română) care luptă pentru salvarea unei valori, indicând numele textului, autorul și valoarea umană. 1. *Titlul:* *Autorul:* *Personajul:* *Valoarea umană:* 2. *Titlul:* *Autorul:* *Personajul:* *Valoarea umană:*	Se va accepta un răspuns în care sunt completate toate rubricile conform cerințelor itemul6.	**8 puncte** **2+2+2+2** Câte 1 punct (1+1) pentru titlul indicat. Câte 1 punct (1+1) pentru numele autorului. Câte 1 punct (1+1) pentru numele personajului. Câte 1 punct (1+1) pentru valoarea umană potrivită personajului.

Convertirea punctajului acumulat îăn note

57-60 – 10
52-56 – 9
45-51 – 8
36-44 – 7
27-35 – 6
18-26 – 5
12-17 – 4
6-11 – 3
3-5 – 2
0-2 – 1

Matricea se spcificații

Deprinderi integratoare	Cunoaştere şi înţelegere	Aplicare şi rezolvare de probleme	Integrare	Total
Lectura textelor	Itemul 1.1., 1.2., 2.1 9 puncte	Itemul 2.4 5 puncte	Itemul 2.6. 8 puncte	22 pct. 42%
Scrierea	Itemul 2.2. 4 puncte	Itemul 1.3., 1.4., 2.3. Redactare: 9 puncte 25 puncte	Itemul 2.5. Redactare: 5 puncte 9 puncte	38 pct. 58%
Total	9+4=13 pct. 20%	30 pct. 51%	17 pct. 29%	60 de puncte 100%